This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Cell
2336
6
40

Deaġáη na Scuab

Dráma Trí Gníom.

ó láim
Tomáis Uí Aoda.
ugdar "an Gioblacáin."

---

baile áta cliaṫ:
Connrad na Gaeḋilge.
M. h. Gill agus a mac (Teóranta).
Muinntir Feallaṁain (Teóranta).
An Cló-Cumann (Teóranta).

1904

Celt OB 6.6.40

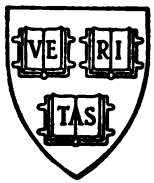

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

Seaȝán na Scuab

Dráma Trí Gníom.

Ó Láim

Tomáis Uí Aodha.

Ughdar "an Gioblachán."

Baile Átha Cliath:

Connradh na Gaeilge.

M. H. Gill agus a Mac (Teoranta).

Muinntir Fealláin (Teoranta).

An Clú-Cumann (Teoranta).

1904

Trí pingne San Locáiste.

Important Announcement to Irish-Irelanders.

The following additions have been made to

The Rev. T. A. Finlay's School and College Series:

HISTORY OF IRELAND.—By the late Rev. Denis Murphy, S.J., LL.D., which has recently been adopted by the Commissioners of National Education. It is now in its 20th edition and has been introduced into many of our schools as an Irish History Reader. It is the most Irish History of Ireland yet published. We have reduced the price from 1s. to 8d. to National Schools only.

CAINNT SCOILE (SCHOOL TALK).—A Phrase Book for use in Irish Classes, compiled by Thomas Hayes, for the purpose of bringing Teachers and Pupils into communication with each other through the medium of the Irish Language in the course of the school work. Price to National Schools, 1d.

HOW MARY FITZGERALD LEARNED HOUSEKEEPING. By Miss O'Connor Eccles. Beautifully printed and illustrated. Price, cloth binding, to National Schools, 8d.

THE O'CURRY IRISH HEADLINE COPY BOOKS.—The most up-to-date and useful Irish Headline Books yet compiled. Teachers should obtain specimen copies before taking up this important subject. They contain 24 pages, beautifully printed. Price 1d. each to National Schools.

Freehand and Geometrical Drawing Copy Books.

New Programme, 1904.

These books have been specially designed to cover the entire course in Freehand and Geometrical Drawing. Each book contains a page of directions to teachers and hints for working are appended to every design.

No. 1. Straight Line and Easy Curved Designs for the 1st and 2nd Standards. 16 pp. 0 1

No. 2. More Advanced Straight Line and Curved Designs for the 3rd and 4th Standards. 32 pp. 0 2

No. 3. Simple Freehand Designs for the 5th or 6th Standards 32 pp... .. .. .. 0 2

No. 4. Advanced Freehand Designs for 6th and 7th Standards 48 pp... .. .. .. 0 3

No. 5. Simple Geometrical Drawing 0 4

Complete Catalogue and Order Form post free on application to

FALLON & CO., Ltd., School Publishers,

DUBLIN AND BELFAST.

Seaȝán na Scuab

295

Dráma Trí Gníom.

Ó Láim

Tomáis Uí Aodha.

Agus "an Gioblacáin."

Baile Áta Cliath:

Connradh na Gaeilge.

M. H. Gill agus a Mhac (Teoranta).

Muinntir Feallaimain (Teoranta).

An Cló-Cumann (Teoranta).

1904

Celt 2.336.6.45

AN CLÓ-CUMANN, LTD.,
Great Strand Street.

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
DEC 1 1967

PREFACE.

THIS Drama is founded mainly on a legend which is well known in Clare and throughout the surrounding counties.

Seaghán na Scuab, according to the version of the story which I frequently heard, was an only son who lived with his mother on the side of Sliabh Colláin, where he carried on the rather unremunerative business of broom-maker. Getting tired of his life, he resolved to set out in search of fortune, and proceeded first to Limerick. For a long time previous to the departure of Seaghán from home, considerable dissension existed in the city by the Shannon over the question of the Mayoralty. The City Fathers could not agree as to who should act as Mayor. The people took sides. Scenes of tumult and strife took place daily in the streets, with the result that the peace and prosperity of the city were largely interfered with. Finally, however, finding they could not agree with regard to one of themselves, the citizens, on the advice of a good priest who lived amongst them, decided to take for their Mayor the first man who should cross Thomond Bridge from the Co. Clare on a particular morning. Seaghán happened to be the first man, and he was accordingly installed as Chief Magistrate, which position he occupied for three years. The scene at the beginning of Act III., where his mother fails to recognise Seaghán when he returns

Seaġán na Scuab.

An Fuireann.

Mór ní Briain (bean de Fhna Bhriainaiġ)	Daintreabaċ Boċt Ċliaṫaiġe.
Seaġán ó Conċubair (Mac Móire)	Fear déanta fcuab ar Ċaoḃ Coillain.
Caitlín (Cuaiċín bán an tSléiḃe)	Cailín atá i ngráḋ le Seaġán na Scuab.
Peadar Crosaċ ..	Báille Blaḋarnaċ.
Séamus Seanncaċ ..	Scnaḃaḋóir Sanntaċ.
Brigid ní Moċ Éiriġe	Bean Feara.
Risteárd de Búrc ..	Fear Sligeaċ, Lúḃaċ.
Séamus Breaṫnaċ ..	Fear Macánta.
Seárróid de Barra	Piobaire ḋall.
Diarmaid ó Riain nó Miceál ó Cróinín	Rangaireaċ Cam-intinneaċ.

Caṫfuiḋe, buaċaillí agus Cailíní.

An Ċéaḋ Fuireann.

Do léiriġ "Seaġán na Scuab." Oireaċtar, 1904.

Fé fcriúnuġaḋ Ċaṫail Mac Sarḃaiġ.

Mór ní Bhriain ..	Maiġréad ní Áilġeara.
Seaġán na Scuab ..	Tomár ó hAoḋa.
Caitlín	Cóit ní Donnċaḋa.
Peadar Crorać, Séamur Breaṫnaċ	Taḋg ó Donnċaḋa.
Brigid ní Moċ Éiriġe ..	Síle ní Áilġeara.
Séamur Seannncaċ, Ristearḋ de Búrc	Séamur ó hÁilġeara.
Searróid de Barra ..	Éamonn Ceannt.
Diarmaid ó Riain ..	Pádraiġ de Faoite.

Daoine eile: Seán ó Ceallaiġ Donnċaḋ ó hÉaluiġṫe, Luġaiḋ Mac Siolla Íosa, Seán ó Briain, ɣɧl.

Seaġán na Sguab.

Gníom a naon.

An tam.—Timċeall le céad bliaḋain ó ſoin.

An áit.—Ciſtean i ḋtiġ beag ag ṫaoiḃ Śliaḃ Coilláin i gConntae an Clár.

An gléas:—Teallaċ faiſriṅg ag ṫaoḃ na láiṁe clé. Cóſſa móſ le hais an ſalla ag an ṫaoḃ ṫiar. Ḃóſḋ le hais an ſalla ag ṫaoiḃ na láiṁe deiſe. Fuinneóg ag ṫuiſlíḃ ioſ an cóſſa agus an teine. Ḋóiſſe ag gaċ taoḃ. Caṫaoiſ nó ḋó, ſtóil, coſcán fé'n mbóſḋ, ſrl.

MÓR ní ḂRIAIN.—(máṫair Seaġáin—ag cniotáil ſan gcúinne) Naċ ſada tá Seaġán amuiġ inḋiu, ni ſeaḋaſ caḋ ḋ'éiriġ ḋó? (Cuiſeann ſí cluaſ uiſṫi ſéin). Is ḋóiġ liom go bſuil ſé ċúġam anoiſ.

[Caġann Seaġán iſteaċ beaṅt ſgaoiġ ag a ṁuin aiġe, agus ſoinnt ḋniſeóg ſá n-a aſcaill. Caiṫeann sé an ſgaoċ agus na ḋniſeóga ag an uſlán. Suiḋeann sé go cuiſeaċ.]

Seaġán.—Tá an méiḋ ſin déanta agam a ṁáṫair; aċt táim coſṫa agus tnáiḋte agus leaṫ-ṁaſḃ leiſ an ocſar. Bſuil éan-ſuḋ agat do ṫaḃaſſá ḋam le n-iċe.

MÓR.—Ṁaiſe go bſóiſiḋ Dia oſainn, a Seaġáin níl an iomaſca. Tá gioḃóiġín beag de ċíſte agam annſo (éiſġeann ſí agus cuiſeann an blúiſe aṗáin óſ a ċoṁair) aċt caiṫfiḋ tú béile ṫuſ a ḋéanaṁ de

(Cromann Seaġán ar ite) mar níl im ná bainne agam agus nuair beirid an blúire rin itte agat ní beirid an oiread bíd irtiġ againn ir do bainfead an t-ocras de luiċ: Áċt ir ġiorra caḃair. Dé ná an dorar (Suiḋeann rí).

SEAĠÁN.—An fean-fcéal i gcomhnuiḋe, ag maraċtáil ó'n láim go dti an béal (Tógann fé driref agus cromann fé ar í do ġlanad) ir cruaid an cár é, agus ir baoġal liom ná cuirfid mire fuar leir fófaḋa mar táim tuirfeaċ dem' faoġal ċeana.

MÓR.—Agus cad do déanfá? Mire d'fágaint annfo i ndeiread mo laeḋe an ead, ir mé caiḋte crfona agus ġan an oiread bruiġe ionnam ir bead i gcircín. Dá mbead fé i gcumar dam folátar a déanam ar mo fon féin ní ċuirfinn corc ar bit leat. Do tiuḃrainn cead an bótair duit agus mo feaċt mile beannaċt: aċt a Seaġáin a ċroide do ċaillear mo ḃruiġ agus mo meirneaċ cúig bliadna fiċead ó foin. Agus níor ċuġar lá fóġanta ó foin.

SEAĠÁN.—(Ag éirġe agus ag labairt go fearġaċ). 'Sead nuair do dein an biċeamnaċ úd díor uirce-fátalam agus tú ċaiteam amaċ ar ċaoib an bótair tar éir báir m'aċar agus mire im' ġárlaċ ar d'uċt. Do ċeil tú an fcéal orm i gcomhnuiḋe aċt do ċualar ar fad indiu é.

ÚNA.—Ó bó! bó! féaċ é rin anoir! Agus cé bí ag caint leat?

SEAĠÁN.—Duine muinnteartda—Seaġán Ruad—d'innir fé ġaċ éan-ruḋ dam agus ċom cinnte ir go

Bruil Dia fein i n-airde beid mire réid le Séamus Seanncaé lá éicint (Duaileann ré leanns ar an mbóro). Ir é do cus an nim do'n coin. Da mait leis mire do ruagairt ar an áit ar fad an fmearaéán falaé, an claidaire lag-bearcaé, mar tá eagla aige róman 'n-a croide irtis. Act bainfid mire fáram de.

[Caiteann mór í fein ar a slúmid agus beireann rí ar láim Seagáin.]

MÓR.—(So truaigméileaé) Féaé a Seagáin acuingim ort anoir ar mo slúnid ar fon Dé agus ar fon anma t' athar gan éin-díogaltar do leigint irteaé id' croide i dtaob Séamuis Seanncais agus gan baint ar bit a beit agat leis. Tá 'fior agat go mait sur bruite dorca nimneaé é agus dá bruigead ré greim ort ni fcaoilfead ré go bog é. Glac mo comairle agus fan uaid; ná téigir n-a gaor i n-éan-cor, agus bíod foigne agat. Tá rud éicint ag cur i n-uimal dom-fa i gcomnuide go mbeid do cuid fein agat arir le congnam Dé.

SEAGÁN.—(Ag bogad). Seo, feo, a máthair éirig agus geallaim duit ná déanfaid mé rud ar bit ar an trige, ná díod faitcíor ort; agus tá aithméala orm anoir go ndubrar éan-rud i dtaob Séamuis Seanncais.

MÓR.—Ó buideaéar mór le Dia! Di faitcíor an domain orm go ndéanfá díogbáil éicint. (Suideann sí).

[Orgluigeann Seagán an fuinneog agus féaéann ré amaé. Fágann ré an fuinneog ar orcailt 'n-a diaid.]

SEAGÁN.—Tá mo láṁ agus m'focal agat air anoir ná déanfad. Acht cogair! A' bfeacair na báillí i n-éan-cor inniu?

MÓR.—An fuil atá im' aignead cúca, na bitcaṁnaig! Ambarta féin do connac; bíodar cíor annfoin fé bun an tige ó cianaib agus ní feadar acht go bfuil fiad ann fós. Acht cia an ciall ar fiarfaigir a' bfaca mire na báillí?

SEAGÁN.—Nuair do bíos ag teacht irteac leis an mbeart fraoig do connacar mallfaire de figir-fiad ag dul 'n-a luige ins an luacair i bpáirc an tSléibe agus do bíos á ceapad dá bfuiginn fuill air go mbead fuipéar álainn againn irt oidce 'mbárac.

MÓR.—Ní beid fplanne céille id' ceann go brád. Ná fuil 'fíos agat go mait go bfuil na báillí ar do cóir gac lá le coigcigear. Má tá ciall agat leig do'n figirfiad.

SEAGÁN.—Éirt do béal a bean! Dá bfeicfá an fiolpac breag naṁar do bí ann ní leigfá-fa fén dó. Do lionfad fé an corcán foin tall duit.

[Féacann fé amac ar an bfuinneóig arir ar fead tamaill annfoin orfluigeann fé an córra agus tógann fé amac gunna.]

MÓR.—Agus a' bfuil tú ag dul fá déin an figirfiaid tar éir an méid adubairt mé leat.

SEAGÁN.—Táim acht b'fearr liom an cú do leigint 'n-a diaid mara'd gur marbuigeadar orm é.

MÓR.—Comraige ṁ' anam oirt a Seagáin agus ná teigir amac. Fág an gunna irtig adeir mé leat. Beid na báillí anuar oirt de rceiṁle (Searann fí ioin Seagán agus an doiar).

SEAGÁN.—Má tagann riad im' gaor nó má bainean riad liom-ra beid a malairt de réal ada (Cuireann ré an gunna i gcóir).

MÓR.—Fágaim i láthair an traoghail é ach go bruil mo chroide céartha agat. Tá 'fior agat go mait ná fuil cead ag éinne girrfiad nó éin-nid eile do mharbhugad i bPáirc an tSléibe, cé gur le Séamur Geanncad é.

SEAGÁN.—Le Séamur Geanncad an ead? Tá athrar aige féin ó d'éirig mire ruar nach leir é, agus dá mbead an ceart ann agus dá mairead m' athair—

MÓR.—Go nde(i)mid Dia trócaire air.

SEAGÁN.—Amen a Thigearna—ir fada uaid do cuinneóghad an Geanncadán agus na báillí, 'read agus an Captaon féin, ó Páirc an tSléibe. Fágaim fé Dia é gur liom-ra an áit rin agus má'r féidir liom marbóghaid mé an girrfiad gan rpleádar d'éinne. Seo rcaoil amach mé. Ní beid mé nó-fada.

[Sineann mór amach a dá láimh chun Seagán do choinneálc irtig ach cuireann ré i lea -daoid í agus imtigeann ré amach de phreib.]

MÓR.—A Seagáin, a Seagáin, tar i leit annro adeir mé leat agus fan irtig. (Riteann rí go dtí an dorar a réachaint n-a diaid). Níl éan-mait a beit ag caint leir, níl éan-torad aige orm (iompuigeann rí irteach arír). Ó dó! dó! dó! cad do déanfaid mé i n-éan-chor. Nach orm a bí an mío-ád agus an butún i gcomhnaide. (Suideann rí agus chomann rí ar gol). Déarfar air an oir agus cuirfear i bpriorún

é gan dabt ar domhan. Bí fíor agam go maith go raibh rud éigint 'n-a ceann aige le déidheannaige. Ir fear-focal é go mbrireann an dúthchar thé fúilib an chait agus tá an fearamhlacht ag briseadh amach i Seagán bocht anoir agus ba chóir go mbrirfead (go mórdálach) ná fuil ár-fuil na héireann 'n-a cuirleannaib. Ba dual athar dó do beith duineamhail agus ár-aigeantach; agus ar ndóigh níl iongantar ar bith ann go bfuil ré mío-fártha mar tá fíor aige anoir nach ag déanamh feuch ba chuibe dó beith i n-éin trlige.

[Pléarcann gunna amuigh. Preabann mór 'n-a fearamh agus suiteann sí anonn go dtí an fuinneóg agus féachann sí amach.]

MÓR—A Chigeanna na Trócaire—ambara féin tá ré chugam agus an gnúfiad áige: acht ní feadar cá bfuil na báillí? Níl siad i bfad ó baile táim fuirdte. (Suideann sí arís). Ní raib ceart ar bith ag Seagán Ruad an ceál úd d'innsint dó mar ní déanfaidh ré pioc maiteara d'éinne. Tá ré chugam arís.

[Preabann Seagán isteach agus an gnúfiad aige. Tairbeánann ré an gnúfiad go háibéiseach dá mháthair agus annsoin caiteann ré ar an urlár é. Cuireann sí an gunna ar an mbórd.]

SEAGÁN.—Seo anoir, a mháthair, tá adhar dinnéir againn gan fhleáchar d'éinne.

MÓR.—Cnapaire bheag ir eadh é seo. Ar leagair fúil i n-éan-chor ar na biteamhnaigh? (Téigeann sí go dtí an bfuinneóg arís).

SEAĠAN.—Ar na báillíb, an eadh? Ní fabadar le feicsint i n-éan-áit, acht dá mbeidís lem' thaoibh do mhairbeóġainn an girrfiadh. Dá gcuirfidís a fúile ar cipínibh do mhealfainn iad.

MÓR.—Ó, cad tá uirthi?

SEAĠÁN.—Acht cia tá cuġainn aroir?

MÓR (ag féachaint amach).—Caitlín bán agus fceón uirthi. Tá sí ag teacht mar beadh fiadh buidhe.

SEAĠÁN.—Caitlín bán! Tá fuidh éicint ar fiubal Ní feadar cad tá uirthi.

[Ritheann Caitlín isteach, a ghruaig ag fileadh léi agus feannfadh an traoġail uirthi. Tá na hanála caillte aici agus ní féidir léi labairt ar feadh tamaill.

CAITLÍN.—M' anam ó'n fiarc a Seaġáin a chroidhe acht tá na báillí anuas orm. Rith agus téiġir i bfolach nó béarfar orm.

MÓR.—(A'fheadhadh fuar). Rith, fith, a Seaġáin. Rith agus teiġir isteach fá'n leabainn (beireann sí air). Ní head—fan, cá gcuirfimís é, a Chaitlín? (Chomann Seaġán ag gáirdhe). Ó bó! bó! cad do dhéanfamaoid i n-éan-chor—a maġadh fúm atá ré.

SEAĠAN.—Suidh síos a mháthair agus ciúinigh tú féin. A' bfaca éinne riamh a leithéid de cáfádó gan chiall ar bith leis. Cad tá orm a Chaitlín?

CAITLÍN.—Tá na báillí ag teacht anuas orm adeir mé leat. Dhodar thar ar Charraig na nGadhar ag fairge orm agus bí mire ag fairge ortha-fan. Nuair do connaic mé tú ag gabáil amach leis an ngunna do

cuipeap liúg apam act níop aipgip mé. Cángap aníop ap mo lán-díceall annpoin cun a innpint duit go paḃadap a' teacc. Deiḋ piad ipteac opt de pceimle. Ruit agup polaig tú péin.

SEAGÁN.—Deaman cop maipe ná bí dítéillide a Caitlín.

CAITLÍN.—Ap mo pon-pa, a Seagáin, níop iappap éan-puḋ piam poime peo opt agup ná diúltuig mé anoip, ná dein a ċpoide.

MÓR.—Nac ceann-ḋána atá pé—peo leat a Seagáin.

SEAGÁN.—Ni pitpiḋ mé i bpoll uata map a déan-pad luc. Ní péidip leó díogḃáil ap bit do déanam opm-pa im' tig péin.

MÓR.—Tá an Captaon agup dlige Saranna taoḃ tiap díoḃ.

SEAGÁN.—(go peapgac). Deipim-pe ḋó'n pláig an Captaon agup dlige Saranna.

CAITLÍN.—(ag péacaint amac ap an ḃpuinneóig) Tá piad a teacc amac ap Páipc an tSléibe agup beiḋ piad ipteac opt láitpeac.

[Dpuideann pí puap le Seagán agup le gann pí a dá láim ap a ġuailnib].

CAITLÍN.—A' bpuil tú cun mipe do ḋiúltaḋ a Seagáin.

SEAGÁN.—(a péacaint ap Caitlín go ceannapac). Tá pé an-ċpuaiḋ opm pit uata map gaḋaide. Seo cá pagaiḋ mé?

CAITLÍN.—(a féaċaint timċeall uirċi). Cá ġcuirfimíd é? O 'ṙeaḋ tá áit álainn aġainn (aġ leiġint ġáire airti) an cóṙṫa! an cóṙṫa! ṙeo irteaċ leat.

[Áṙouiġeann ṙí ceann an cóṙṫa, léimeann Seaġán irteaċ aġuṙ tuġtaṙ an ġunna aġuṙ an ġiṙṙíaḋ ḋó.

SEAĠÁN.—D'ṙeaṙṙ liom míle uaiṙ ṙeaṙaṁ ṙuaṙ leó ġo ṙeaṙaṁail ná mé féin ḋo ḋúnaḋ ṙuaṙ maṙ ṙeo.

CAITLÍN.—Éiṙt ḋo ḃéal a ṗleiḋċe aġuṙ féaċ ná leiġ ġíoġ aṙaṫ (Scaoileann ṙí anuaṙ ceann an cóṙṫa). Suiḋ le haiṙ na teineaḋ a ṁóṙ aġuṙ leiġ oṙṫ ġo ḃṙuil tú ġo ġnóṫaċ aġ cniotáil aġuṙ beiḋ miṙe aġ ġlanaḋ an tiġe (beiṙeann ṙí aṙ ṙcuaiḃ aġuṙ féaċann ṙí amaċ). 'Seaḋ amḃaṙa tá Peaḋaṙ Cṙoṙaċ ċuġainn.

PEADAR.—(aġ teaċt irteaċ). Ḃail ó Ḋia oṁaiḋ annṙo.

MÓR AGUR CAITLÍN.—Ḋia ḃeaṫa ċuġainn a Peaḋaiṙ. Suiḋ.

PEADAR.—Aġuṙ a Caitlín a ċuaiḋín ḃáin, cionnuṙ tá an ṙaoġal aġ éiṙġe leat-ṙa; iṙ ṙaḋa ó ḃíoṙ aġ caint leat anoiṙ.

[Leaġann ṙé an ġunna aṙ an ġeláṙ. Suiḋeann ṙé aṙ nóṙ ġo ḃṙuil an cóṙṫa taoḃ ṫiaṙ ṁe.

CAITLÍN.—(aġ ġáiṙiḋe). Ní neaḋ aċt ġeloiṙṙ aiṙiú! Iṙ ionġantaċ an ṗlámáṙuiḋe ṫuṙa a Peaḋaiṙ. A ċuaiḋín ḃáin an eaḋ? Caṫ ḋo ḋéaṙṙaḋ Ḃṙiġiḋ Ruaḋ leiṙ ṙin ḋá ġeloiṙeaḋ ṙí é (Cṙomann ṙí aṙ an uṙláṙ ḋo ṙcuabaḋ)

PEADAR.—Ná ḃac le Ḃṙiġiḋ Ruaḋ. Ní'l ḃaiṁt aṙ ḃiṫ aġam-ṙa léi.

CAITLÍN.—Éirc leir rin airiú! Ḃfuil rí caitte i n-áirde agat a Peadair?

PEADAIR.—Ní raib éan-ruo eadrainn riam, ní ċiubrainn do lúiḋin féin ar riċe cailín mar Ḃriġid Ruaḋ.

[Áirdiġeann Seaġán ceann an ċóirra agus féaċann ré amaċ. Ḃagairiġeann mór air.]

CAITLÍN.—Féaċ é rin anoir! Ir iongantaċ an cion atá agat orm i gan-fiar do'n traoġal. Cia an ċiall nár innir tú an méid rin dam ċeana?

PEADAR.—Ḃí eagla orm ná héirtfeá liom a rcóraċ. Acc tá ruo éicint agam le hinnrint duit anoir.

[Féaċann Seaġán amaċ arír. Cuireann ré mór ḃoċt trí na ċéile ag féaċaint air.]

CAITLÍN.—(a rcuaḃaḋ) Cé ruo é a Peadair?

PEADAIR —Coġar i leiċ ċuġam go fóill.

[Ḋruideann ré ruar le Caitlín agus tugann ré iarraċt ar a láṁ do leagaint ar a gualainn. Tógann Caitlín an rcuab agus fáiċeann irteaċ fá n-a fúilib é agus ḋuḃann rí a gnúir ar fad].

CAITLÍN.—Iomċur tú féin anoir a Peadair.

PEADAR.—(ag leigint gráig ar) M'anam ó'n ḋiaḃal acc táim ḃalliġa aici (beireann ré uirci) a riorcóirin falaiġ cia an ċiall ar ċuirur an rcuab fá'm fúilib, táim ḃalliġa agat.

CAITLÍN.—(ag leigint rofead beag airci) iomċuir tú féin aḋeir mé leat, ḃog ḋem' láṁ.

MÓR —Ḃalliaḋ gan leigear orc! Ḃailiġ leat ar ro nó rcólfaiḋ mé tú leir an uirce ḃ'rirḃċe. Ḋroċ rat orc, cad do ċuġ annro i n-éan-ċor tú?

[Léimeann Seaġán amaċ ar an gcóṙṙa taoḃ ṫiar ḋe ṙeaḋaṙ. Deiṙeann ré aiṙ agus leagann ré é.]

SEAĠÁN.—(go feaṙġaċ) A ċlaḋaiṙe ḃṙaḋaiġ, iṙ ḋóċa gur ċreiḋiṙ ná raiḃ éinne ro' ċoinne aċt beiṙt ḃan. Éiriġ agur coṙain tú féin.

PEADAR.—(ag únṙaiṙt ar an úṙlár) Níor ḋeinneaṙ éan-ruo ar an trliġe, a Seaġáin. Ná maiṙḃ mé, a Seaġáin. A Ċaitlín, ar ṙon Dé ná leiġ ḋó mé ṁarḃuġaḋ.

[Riṫeann mór eatoṙṙa.]

CAITLÍN.—Ná goṙtaiġ é, a Seaġáin, ná ṙalaiġ ḋo lámh leiṙ; ṙeaoil uait é, ní fiú é ḋo ṙmaċtuġaḋ.

SEAĠÁN.—Taḃaiṙ ḋam an gunna úḋ ṫall.

PEADAR.—(ag ṙiṫ taoḃ ṫiar ḋe Móiṙ) A Ḋia Móiṙ, tá ré ċun mé ḋo ṁarḃuġaḋ. A Móṙ, a Ċaitlín, beiṙ aiṙ agur coimniġ é go ṙiṫṙiḋ mé uaiḃ.

SEAĠÁN.—Ní ċaillṙinn púḋaṙ agur gṙán oṙt, a ṙmúṙaċáin, maṙ táim ṙuiḋce ḋe go ḃṙaġaiḃ tú an ċroċ ṙóṙ, aċt féaċ.

[Áṙḋuiġeann Seaġán an gunna agur buaileann ré an baṙ ṙá'n uṙlár agur ḋeimeann óá leaṫ ḋe: Tuġann an gunna ḃṙiṙte ḋo ṙeaḋaṙ agur ṙcaoileann amaċ é—ag ġaḃáil amaċ ḋó tuġann Seaġán baṙṙ na ḃṙóiġe óó.]

SEAĠÁN.—Ḃioḃ an méiḋ ṙin agat anoiṙ, a ṙanġaṙtaiġ, agur go mḃeiṙiḃ an ḋiaḃal leiṙ tú féin agur ḋo ṁáiġiṙtiṙ.

MÓR.—A Seaġáin, a Seaġáin, ḋo ċuiṙiṙ ḋo ṁuineál ṙan lúiḃ inḋiu go háiṙiṫe! Ó, ḃó! ḃó! cad ḋo ḋéanṙamaoiḋ i n-éan-ċoṙ? Cuiṙṙeaṙ Laincide oṙt anoiṙ gan ḋaḃt ar ḋoṁan.

SEAGÁN.—Ní béarfar orm-fa comh bog foin, mar ní fanfaid mé leó.

CAITLÍN.—Agus cá fagaid tú, a Seagáin?

SEAGÁN.—Ir cuma liom comh fada ir beid mé ar an trlige uaca.

MÓR.—Agus, a Seagáin, a' bfuil tú ag imteacht mar sin ó'n mháthair do chál ort? Acht Dia beata, sgárta Dé, caithfid tú imteacht anoir, ir dóca. Nach mise án cháiteachán! Ní raib lá fuaimneasach riamh agam. Acht cia an uair a imteóghaid tú, a Seagáin?

SEAGÁN.—Comh luath 'r ir féidir liom.

MÓR.—Rithfid mé fior go dti an Tobar Beannuighte fá déin bliúire dig de'n fuinnreóig; bad cóir go mbead sgeimin de id' póca ag imteacht duit, agus ní beid mé i bfad.

SEAGÁN—Ir maith an cuimhne i ambarach.

MÓR.—Má tá sé ort dul thar ráile, ní call duit easgla do beith ort go mbáidhfear tú comh fada ir tá bliúire d'Fuinnreóig na mBuad id' póca agat.

CAITLÍN.—Fan-se irtig, a Mhóir, agus fagaid mise fá n-a déin duit mar caithfid mé fad abaile ag lorg seód-cuimhne éicint do Seagáin.

MÓR.—Ní béad éan-mhaith innti annsoin. Do caillfead sí an buad dá dtiubhrad éinne eile do Seagán i acht mé féin. Seo, cá bfuil mo clóca? (Cuireann sí uisti a clóca.)

SEAGÁN.—Má bidid i bfad amuig anoir.

Caitlín.—Nach mór an deabhadh atá ort. Dhá dóigh le duine go raibh áthas ort beith ag imtheacht uainn.

[Imtheighean mór agus Caitlín agus ruidheann Seaghán agus a cheann faoi.]

Seaghán—Bíor a' long leat-chéil le fada cun imtheacht, agus tá sé agam anois. D'imtheóghainn le chroidhe éadtrom mara'dh mo mháthair agus Caitlín—croidhe na féile. Ni'l a leithéid de cailín i nEirinn tá sí chomh ghrádhach agus chomh báidheamhail agus chomh lághach roim; agus nach cruaidh an cás é go gcaithfidh mé fearamhaint léithe anois—go bhóiridh Dia orainn!

[Taghann bean tarachta isteach.]

Bean tas.—Amen, agus bail ó Dia orraidh annsho.

Seaghán.—(ag éirighe) Go mairidh tú i bhfad agus Dia beatha chughainn. Suidh síos.

Bean tas.—Cidhim go bhfuil buaidhirt éicint ort a Sheagháin.

Seaghán.—Tá mo dhóthaint, acht tá aithint agat orm-sa agus ni cuimhin liom go bhfaca mé tusa riamh roimhe seo.

Bean tas.—D'fhéidir ná fuil an scéal chomh dona 'r is dóigh leat, cé go bhfuil tú ag teicheadh leo' anam?

Seaghán.—(scannruighte) Cá bhfuil duit-se é sin, nó cé hé tusa i n-éan chor?

Bean tas.—An aithigh tú tráchd riamh ar Bhrighid Ni Mhoc Éirighe?

Seaghan.—(ag féachaint uirthi go géar) Agus an tusa Bhrighid—an Bean Fearsa?

BRIGID—Is mé go deimhin; acht cia an áit atá leagtha amach agat cun dul ann?

SEAGÁN.—Díor á ceapadh go magainn go luimnigh ar dtúir.

BRIGID.—Inneóraidh mé duo éicint duit mar sin agus d'féidir go gcuirfead ré ar bealach do leaba tu. Suidh annsoin agus éirt liom.

[Tógann sí chiortal ar a póca agus féachann sí thíd.]

BRIGID—(ag caint lei féin) Cidim baile mór álainn—cidim na milte daoine ag dul thí n-a céile fé mar do bead meadhaidhinn éicint oncha. Tá clampar agus achrann agus eadaontacht ar siubal ann. Tá dream annso ag cogadhnaigh le n-a céile agus ag bagairt ar dream annsúd. Tá dream eile ag dranntadh le dream i dtus. Tá dream i n-áit eile ag marbhughadh a céile. Tá droch-ionntaoibh ag na daoine ar a céile, agus tá gnó na cathrach caitte i n-áirde ar fad. Fan go bfeicfidh mé anoir cad é an fád atá leis (impuigeann sí an gloine). Sead, fuair maor na cathrach bár tamall ó shoin. Táinig faoithe na cathrach i gceann a céile cun fear do thogadh, acht d'éirigh clampar eatorra. Tóg na daoine páirt ann agus do leat an eadaontacht ó lá go lá (iompuigeann sí an gloine arís). Acht tá deiread leis an mbruigin—cidim fagart ar siubal i measc na ndaoine agus ag caint leó. Tá sé ag tabairt comhairle dóib agus glacann siad an comhairle uaidh.

"Téigidh síos go droicead Tuadh Mhumhan ar maidin adhughadh imbárach le héirghe na gréine,"

Adeir sé, "agus an céad fear a thocfaidh tsearna an oroichid ó Connrae an Clár—"

[Tagann duine éicint agus fearann sé as an bruinneóig as éirteacht go hairneach le Brighid].

BRIGID.—"Deinid maor de láithreach agus bíodh fiochdán annso fearta."

[Preabann Seagán n-a fearaibh.]

SEAGÁN.—M'anam ó'n diabh acht beid mise annsoin má'r féidir liom. Dar fiadh acht beid mise mar mhaor aca. Ha! ha! ha!

Chochfad-sa fearta an chéaro
'S ní beid mé ar neamh-árd fad a mhairfid mé
A' déanamh suas scuab ar Collán
'S ag imtheacht mar táim im' tsheachaille.

BRIGID.—Sin í an chaint! Ní'l éan-duo mar roinnt meirnig agus cidim go bfuil roin agat. 'Seadh, agus tá an filidheacht iomat freisin. Ní'l baoghal ar bith ort, a Sheagáin. Déanfaid tú an gnó go maith féach, ná dein dearmad ar an am—éirghe na ghéine ar maidin achuigad imbárach.

SEAGÁN.—Tá an méid sin im' cheann go dtaingean agam agus ní baoghal go ndéanfaid mé dearmad air.

BRIGID.—Tá fad éicint eile agam le rádh leat. Deid éan-duine amáin nó d'féidir beirt id' choinne nuair fhoichfid tú an droichead. Fiarfuigh de'n chéad fear a thiubraid iarrfacht air earaontacht do chur ar siubhal arís an fiadh aithint aige éan-uair i gCorcaig ar fear gur d'ainm dó Micheál Ó Cróinín nó an bfuil 'fhios aige cad do dein sé leis an airgead do goid ó'n mbaintreabhaigh fad ó. Ní fágfaid na ceirteanna so gios ann; acht fágaim fút féin anois é

SEAGÁN.—Fan go bfaigead-fa faill air agus beid fpórt ann—acht ní ar fpórt ba cóir dam a beit ag cuimneamh anoir! Cad do déanfaid mo mháthair boct i n-éan-cor nuair bead-fa imtigte uaiti.

BRIGID.—Ni beid baogal ar bit ar do mhathair ó'n lá fo amach acht caithfid mire beit ag imteacht (Sineann fí cuige a láimh) Seo flán agus beannacht agat agus go n-éirige do bóthar leat.

SEAGÁN.—Deidfar ag éirige liom láithreach ambafa, mar caithfid mé an cnoc úd tall do cur díom ag imteacht dam.

BRIGID.—Ir fuaifc an mac tú, a Seagáin. Go n-éirige an t-áth leat i bfocair an bóthair agus féach ná habair le héinne go fraith mire annfo.

SEAGÁN.—Ni déanfad agus go fraith mile maith agat. Cuirfid mé tar an ftrapa tú.

[Imtigeann Brigid agus téigeann Seagán amach léi. Nuair tá fiad ajaon imtigte cuineann Séamus Seanncach a ceann irteach ar an bfuinneóig agus leigeann fé gáire tarcuirneac ar].

SÉAMUS.—Nach trátamail do táinig mé annfo—"Deid mire im' fhaor" arfa Seagán na Scuab. Tá breall ort a Seagáin. Dainfid mire an trligte díot agus beid mé ann fomhat. Ni'l tú féid le Séamus Seanncach fór.

[Imtigeann Séamus agus tagann Seagán irteach].

SEAGÁN.—Féach é rin anoir! Ir 'mód cor a cuineann an faogal de ó fhaidin go hoidche. Nach dear lágach gradhmar gleóidte an bean beag i Brigid?—Acht b'féidir gur a magad fúm a bí fí. Ir an-déacair é

cheidheamhaint go mbeidh mise im' mhaor. Acht deimheas nár imnigh sí bhéag riamh. Tá Caitlín ag teacht arís.

[Tagann Caitlín isteach.]

CAITLÍN.—Nach dear an scéal é seo againn a Seagán.

SEAGÁN.—Ní'l leigear air a Chaitlín. Bí sé im' cheann agam le fada go nagainn i n-áit éiginte, a fhéachaint a bhuighinn sluighe ann chun roinnte airgid do shaothrughadh ar nós go mbeadh dun-cúil againn ag tornughadh an traoghail i bhrochair a céile. Caithfidh me téicheadh anois go luath nó cuirfear laincidhe orm. Agus ó tá iachall orm imtheacht uait bhí cóir go saorfainn tu ó'n ngeallamhaint do thugair dam fad ó.

CAITLÍN.—(go truaighmhéileach) Agus an bhfuil tú ag imtheacht mar sin agus gan éan-trúil agat go bhfillfidh tú go brách arís?

SEAGÁN.—Ní'lim i n-éan-chor a chroidhe; beidh mé ar air chugaibh arís fé bheith slán dam i gceann trí mbliadhan.

CAITLÍN.—Fanfaidh mé leat mar sin go ceann trí mbliadhan nó go ceann seacht mbliadhan má'r maith leat é. Ná dubhrar leat éan uaim amháin gur tura mo rogha chor fearaibh an domhain agus ná porfainn éinne eile go brách acht tú féin.

[Sineann Caitlín chuige a dá láimh agus glacann Seagán iadh].

SEAGÁN.—Mhaire nár chailidh Dia ort a stóirín! Nior theinear an iomarca bladaire nó an iomarca sclamáir leat riamh mar ní raibh éan-chall leis; acht

caiṫfiḋ mé an méiḋ ḟeo a ḟáḋ anoiṙ; ní ḋuṫ éan-ḟear ḟiaṁ ḟóṙ ṡṁáḋ ní ba laiṫṙe nó ní ba ġlaine ḋo ṁnaoi ná an ṡṁáḋ ḋo ḋuṫ mire ḋuit-ṙe; agus tá ḟuḋ éiceaṫ ag cuṙ i n-iuṁal ḋam i ġcoṁnuiḋe ġo mbeimíḋ ġo ṙáṙta róġaċ ḟóṙ eé ġo bṙuilmíḋ ag ṙcaṙaṁaint le ċéile aṙ ḟeaḋ ṙcáṫaiṁ.

[Seaṙann móṙ inṙ an ḋoṙaṙ].

MÓR.—Ġo leiġiḋ Día ḟoiṁ. Téiṙiḋ aṙ ḃuṙ nġlúiniḃ ġo ḋtiuḃṙaiḋ mé mo ḃeannaċt ḋíḃ aṙaon anoiṙ.

[Téiġeann ṙiaḋ aṙaon aṙ a nġlúiniḃ agus leaġann móṙ a láṁa aṙ a ġceannaiḃ].

MÓR.—Mo ḟeaċt míle beannaċt óm' ċroiḋe amaċ oṙaiḃ aṙaon, agus beannaċt ḋílis Dé agus beannaċt na n-ainġeal agus na naoṁ oṙaiḃ; agus iaṙṙaim agus impiġim aṙ an Maiġḋin Ḃeannuiġṫe ṙiḃṙe ḋo ṫóġaint ṡá na coṁṙaiġe ṡéin agus acu:nġim aṙ áṙ Slánuiġṫeóiṙ Íosa Criosṫ ġaċ ġṙáṙta ḋo ḃṙonnaḋ oṙaiḃ. Agus náṙ leiġiḋ Día ġo mbuailṙiḋ pian ná tinneaṙ ná éan-ḃuṫún eile tṙaṙna oṙaiḃ ġo ḋtiocṙaiḋ siḃ le ċéile aṙiṙ. Éiṙġiḋ anoiṙ i n-ainm Dé agus tá ṡé i n-am ḋuit-ṙe tú ṡéin ḋo ċuṙ i ġcóiṙ maṙ tá an lá ag imṫeaċt uait a ġuṙ b'ṡéiḋiṙ ġo mbeaḋ na biṫeaṁnaiġ anuaṙ oṙṫ aṙiṙ.

[éiṙġeann ṙiaḋ agus ṫéiḋeann Seaġán ṡá ḋéin a ċóṫa. Ḋṁuiḋeann Caiṫlín i n-aice leiṙ an ġcláṙ.]

CAITLÍN. Aċt cia leiṙ an ṙṙaṙán? Ṡéaċ! (Tóġann sí ṙṙaṙán ḋe'n mbóṙḋ).

SEAĠÁN.—Sṙaṙán! Caḋ é an ṙṙaṙán aiṁiu?

MÓR.—Sṙaṙán a n-eaḋ? Cá ḃṙuaiṙ tú é?

CAITLÍN.—Ar an scéal annso. An leat-sa é, a Mhór?

MÓR.—Go bfóiridh Dia orainn, ní liom. Is fada ó bí srapán agam-sa. An tusa d'fág ann é, a Seagáin?

SEAGÁN.—Ní mé, go deimhin. Ní faca mé a leithéid seo riamh.

[Féachann siad ar a chéile, le hiongantas ar fead tamaill. Tógann Seagán an Sparán agus choiteann sé é.]

SEAGÁN.—Sparán trom, ambarsa.

[Caitheann sé an t-airgead amach ar an mbórd].

MÓR.—Ór ar fad agus dáfidir gini má tá scilling ann. Acht an airgead maith é?

CAITLÍN.—Ambarsa féin is eadh (tógann sí mám de'n airgead agus caitheann sí ar an mbórd é). Éirigh leis an nglór roin.

MÓR.—Cad ar ar táinig sé? nó ní feadar an le feadar Chorac é.

SEAGÁN.—(as gáirdhe) Mairg go deimhin féin, ní head. Cá bfuigeadh sé an méid sin airgid marsa ngoidfeadh sé é? Richid amach agus féachaid a bfuil éinne timcheall na háite an fad beag-sa as cur mó cóta orm.

[Imtigeann Mór agus Caitlín].

SEAGÁN.—Dirigid ní moch éirghe d'fág an t-airgead úd annso acht dá ndéarfainn é rin ní chuirfidir méar air. 'Ní deird daoghal ar bith ar do mháthair ó'n lá so amach,' arsa Dirigid. Caithfidh mé leat-scéal

éicint do chur le céile chun iad do mheallad. Seadh tá sé agam.

[Tagann mór agus Caitlín isteach.]

SEAGÁN.—A' bfaca riamh éinne?

CAITLÍN.—Ní raibh duine beó le feicsint.

SEAGÁN.—(ag gáirí) Siad na Daoine Maithe d'fág an sparán annso. Seo cuirid an t-airgead dtairge.

CAITLÍN.—Tá fior ag Seagán cad ar an táinig sé.

SEAGÁN.—Tá, fuarar ó duine muinteartha é, acht níl cead agam éan ruad d'innsint dib 'na daoib. Féach tá an lá ag sleamhnugad uaim agus seo annso mise fós.

MÓR.—Seo leat mar sin i n-ainm Dé, acht cuir chugat é seo agus seachain agus ná caill é. Ní baogal duit an fad a beid soin agat. (Sineann sí chuige blúire beag admuid).

CAITLÍN.—Cuir inr an máilín seo é, a Mhóir, i bpocair na seod-cuimhne atá ann uaim féin agus cuirfid mé fá n-a muineál annsoin é.

SEAGÁN.—Cad tá ann agat, a Chaitlín?

CAITLÍN.—Fáinne óir, agus ní raghaid fáinne ar mo mhéir go brách go gcuirfid tusa an ceann seo uirri. (Cuireann sí an máilín fá n-a muineál).

SEAGÁN.—Fáinne óir ort, a Chaitlín. Imtheóghaid mé le sroide éadtrom anoir.

MÓR.—A Seagáin, a Seagáin, do chugar rúg mo sroide duit agus anoir cad do déanfaid mé id diaid.

CAITLÍN.—Féad, a Mhóir, ná bí ag cur Seaghán bocht tré n-a céile. Fanfaidh mise i d'fhocair annso go dtiocfaidh Seaghán a baile arís fé beit slán dó. Fuaras ceann óm athair an fáid do bíos amuigh.

SEAGHÁN.—Gluaidim mo chroidhe tú, a Caitlín. Seo a máthair, slán agus beannacht agat anois. (Sineann sé a dá lámh cun a máthar agus gluaiseann sí iad go ceanamhail.) Beidh mise ar air cuigeat arís, le congnamh Dé, trí bliadhna ó'n lá indiu.

MÓR.—Mo feacht mile beannacht leat arís agus gach lá a d'eireóghaidh orm guidfidh mé ar do shon (Chromann sí ar gol.)

SEAGHÁN.—A Caitlín, a Róisín Dáin an tSléibhe, ní fuil fios agam go dtí anois féin go mbeadh uaigneas chomh mór roim orm. Is cruaidh an cás é.

CAITLÍN.—Dia beatha, slánta Dé, a Seaghain.

SEAGHÁN.—Sé fáid a beadh-sa imthighthe ní leighfidh mé do chuimhne ar mo cheann. Beannacht leat, a chroidhe.

CAITLÍN—Go n-éirighe an t-ádh leat agus go dtuga Dia slán abhaile arís tu.

[Imthigheann Seaghán ar gcúl go mall. Cuireann Mór agus Caitlín a lámha timcheall ar a chéile; agus fearann siad i lár an urláir ag féachaint go bhónach n-a diaidh. Seasann feirean nóimintean san mbogha agus beannuigheann dóidh le n-a laimh. Annsoin cuireann sé a lámh le n-a shúilibh agus imthigheann sé.]

DRAT AMUAS.

Gniomh a Dó.

Áit.—Droichead Tuaidh Mumhan ar éirghe na Gréine.

[Tagann fear isteach agus fearann tamall ar an droichead ag féachaint n-a timcheall.]

An Fear.—Ní'l éinne annso fós, acht beid riad annso ar ball agus gleó aca ir dóca. Ní feadar cad é an fóirt duine a chiocraid chun a beit mar mhaor againn. Ba mhaith an trighe do chear an t-Achair Páirtaig chun deiread do chur leir an gclampar; acht ir baogal liom go bfuil aithméala ar chuid aca anoir gur géilleadar dó. Bí an fhriorán úd Diarmuid O Riain go han-fhiachach inné. Bí rud éicint ar riubal aige mar do connaic mé é féin agus Risteárd De Búrc ag cogarnaigh le chéile. Go reólaid Dia chughainn duine acfuinneach éicint a cuirfid fmacht ar na daoinib annso. Siubalfaid mé anonn tamall a féachaint a bfuil éinne ag teacht.

[Imtigeann sé agus tagann fear eile ar an droichead.]

An Tarna Fear.—Deamhan duine annso fós. Táim i n-am go háirithe chun fáilte do chur roimh an mhaor nuadh. Ar airigh éinne riamh a leithéid d'amadántacht—maor do théanamh de duine nár leagamair rúil roimhe reo air b'féidir? Ba dear an fcéal é dá mbualfeadh rtóilín, nó bacach, nó ball an bóthar chughainn. Ach! ba mhór an feall é nár theineadar

maor díom-sa, agus díor as brat air. Dí gach éan-nuo rocair go dear agam féin ir Máire. Do bead saogal breag agam ar fead bliadain nó dó. Do geobainn sluige mairgeadáila do Laoiread fá Comhairle na Catrac. Geobainn fear do Dhigio gan pioc trioblóide, cé go bfuil sí ar leat-fúil, mar tá a lán daoine agus bad bhreag leó beit ceangailte i gcleamhnas le Maor na Catrac go mór mór nuair bead roinnt airgid as an Maor (togann sé amach a sparán agus choiteann sé é). Act do cuir an t-Athair Pádraig gach éan-nuo dun ór cionn orm; agus ar ndóig ba cuma liom mara'd na deic ngini úd do caill Máire leis an gculadh síoda do ceannuig sí le hagaid an éirige i n-Áirde. (Stadann sé agus féachann sé trearna an droichid ir gach ball de ar chit.) M'anam, act tá sé cugam agus gan éinne annso act mé féin—act cad tá orm i n-éan-cor! 'Sé Séamus Breathnach atá ann.

[Tagann an Céad fear — Séamus Breathnach — ar an droicead anír.]

SÉAMUS.—Móire duit, a Risteárd.

RISTEÁRD DE BÚRC (an Tarna] fear).—Móire ir Muire duit, a Séamuir. Nior táinig an Maor nuad fós.

SÉAMUS.—Ó! tá sé luat go leór.

RISTEÁRD.—Cad é do mear ar an ngnó so, a Séamuir, nó an dóig leat an gnáth éan-nuo i n-aigne an Athar Pádraig nuair do fochuig sé an ceirt ar an gcuma so?

SÉAMUS.—Ní cuigim cú, a Risteárd; cad tá id' aigne féin anoir?

RISTEÁRD.—Bíonn gach duine alla ag tochrail ar a ceirtlín féin.

SÉAMUS.—M'anam féin ir fíor duit (tugann fúil féachaint ar Risteárd).

RISTEÁRD.—Tá gaolta ag an Athair Pádraig agus deirtear ná fuil an iomarca aca le maoidheamh ar.

SÉAMUS.—Faire fút! ar ndóigh ní déarfá gur mheall an fagart finn cun Maor do déanamh de duine muinteardha dó féin.

RISTEÁRD.—Tá Diarmuid Ó Riain fuidte gur cuir an tAthair Pádraig a mhéar i n-ár súilib go glan.

SÉAMUS.—Ná bac leis an fangartach úd—dalta an aignir! ní fágfaidh na flaithis é gan tráth ar an maidneachd, an coigriseach bradach. Ach cogar i leith cugam, airgim go raib súil agat féin leis an oidhe seo nuair éiris an earaontacht eadrainn.

RISTEÁRD.—(ag féachaint timcheall air go mí-fhuaimheasach) Cia dubairt é rin airiú? Dá fagadh gach éinne i Luimnigh ar a nglúinib ag iarraidh orm ceannar na Cathrach do tógaint ní glacfainn é. Cad deirfeann tú leis rin anoir?

SÉAMUS.—Gaoth, a Risteárd! gaoth adeirim! Cad cuige ar ceannuigh do bean culaith fiada an lá fá deiread mar rin—bean nár cuir ceirt mait uirri féin riamh.

RISTEÁRD.—Go deimhin féin agus go dearbhtha, a Séamuis, ór as innsinnt duit é, tá Máire as éirge go han scaipteach le déidheannaige agus táim nach mór bhirte aici.

SÉAMUS.—(as gáirdhe go sonnmhar) De airiu! cia an uair ar tornuig sí air an scabáirte do déanamh —bean do bí com ranntach roin ir go leanfad sí préachán go dtí an Cairleán Nuad cun chiocán do baint de dá dtabairfead ré uaidi é.

RITSTEÁRD.—(go crorta) Ir iongantach an biadánuide tú, a Séamuis; bí teanga fearb agat i gcomhnuide.

SÉAMUS.—Ni hi an teanga atá fearb act an fisinne. Ni beid uaigneas orainn anoir. Feach! Móire dib go léir.

[Tagann feirean nó móir-feirean daoine ar an droicead ag cogarnaig agus ag caint le n-a céile.]

1AD UILE.—Móire ir Muire dib!

FEAR.—A' dtaca rib éinne fór?

SÉAMUS.—Ni facamair act ir dóca go mbeid duine éicint cugainn láithreach. (Cuireann ré cluar air féin) M'anam ó'n fiarc act tá duine éicint ar teacht anoir. Éirtid! A' gclorann rib ag amhán é?

1AD UILE.—Tá an ceart agat. Ambara féin, tá ré cugainn, sil.

[Preabainn síad go léir amach i lár an bóthair agus fearaid i scata a péachaint go géar anonn threarna an droicid. Nuair a geibid riabarc air Seagán Leigid gáir agus gáir eile arta agus choitid a hatai cun fáilte do cur roime.]

FEAR.—Ni'l ré balb go háirithe.

FEAR EILE.—Ná ní'l fé bacach.

RISTEARD—Acht tá cruit air—beirt cruitceachán againn mar Maor.

FEAR EILE.—Ní'l cruit air acht tá fuil éicint ar a thom aige.

RISTEARD.—Mála tuincéara ir tóca nó fuil éicint do goid fé.

SÉAMUS.—Tá an t-éad ag gabáilt go trom do'n tnúthóir bocht so; acht éirtidh leis an amhrán.

[Tagann Seagán ar an throicead ag amhrán. Tá beart fuab ar a muin aige. Caitheann fé na fcuaba uaidh agus cníochnuigeann fé an t-amhrán.]

CUAICÍN BÁN AN TSLÉIBE.*

Mo céad beannacht glé agat, a dúthaig fáin,
A Connrae Chláir mo chléibh,
Ir éigin dam géilleadh don chumangtar gnáit
Agus gluaireacht le rán an traogail!
Mo céad fichid flán
Let féimh-chineadh lágach,
Ní'l a famhail ar fagáil fén fréir;
Acht flán tar cách le bádh mo ghrádh
Le Cuaichín Bán án tSléibe.

Ir uaibhreach 'r ir fuairc é do fhódh gan cáim,
A Chuamhain ghil, le fáinne an lae;
Na muar-chnuic ó chuaidh ir an fheóil n-a mbárr
Agus Sliabh bheagh Collain leis féin;
Mo chuadtan mo cár

*Tónna ccc.

Mo ghluaiseacht ar tháir
Ó chumhair Choilláin na gcraob,
Óm thuaipe 'mháthair uasail cháidh,
Is ó Chuaichín Bán an tSléibhe.

A Chuamhain mhilis, uais eile uaim-se thán,
'S gurab uait-se atá mo phéim,
Ag cuanta 'r ag cruacha do chuaiche bláth
Na thuaighe deagh-thán go léir;
Nach buaidha 'tá Seán
I n-uaigneas gach lá,
Acht fillfidh sé féin
Ar an mhuinntir lághach ar thaob Choilláin
Is ar Chuaichín Bán an tSléibhe.

[Nuair tá chíochnuighthe aige leigheann na cathaithe ghéir eile arta.]

SEAGHÁN.—Móipe dib a dhaoine uairle! Is fhleódhach atá rib ar maidin.

LAD UILE.—Móipe is Múipe dhuit agus céad fáilte romhat.

SEAGHÁN.—Go maipidh rib i bhrath, is deap múinte ribialta na daoine atá i Luimnigh.

SÉAMUS.—Céad mile fáilte roimh Maor Luimnighe

SEAGHÁN.—(Ag féachaint n-a timcheall) Cá bhuil an Maor aiptiu?

LAD UILE.—Tupa an Maor! Tupa an Maor!

SEAGHÁN.—(Ag caint leip féin) Dí an ceapt ag dhighio ní moch éighe. (Leip na daoinib) Cuipidh uaib, cuipidh uaib, leig dam féin agus ná bíodh ag magadh fúm.

(Scaoileann ré an ceangal atá ar na cuaba agus tógann ré ceann 'n-a láimh) Seo ceannuigid na cuaba so uaim—ní fuil a leicéid de mharcaid le fagáil i Luimnigh fiaṁ foirne seo. Tá siad dá nóiol agam ar neiṁ-nid geall leis. Ní'l orda act pingin a ceann. Tá fiaoc bheag faoa ceann ionnta agus é coṁ faoa i láṁ na cuaibe is tá ar an taob amuig agus tá siad ceangailte go dainglean le dhiréoga fongne ar nór ná tuitfid siad é n-a céile go bog. Do glanfad an cuab so im' láimh agam an méid galacair atá inr an mbaile mór so ar fad gcéad fan adamn.

SÉAMUS.—Sin é an fuid a ceartuigeann uainn. Tuga an fear ceart.

SEAGÁN.—Pingin a ceann, fin a bhuil orda nó tabairfid mé an bearr ar fad d'éinne ar dú péalacaib agus tá dá dorgon ann.

SÉAMUS.—Tá fior a gnoda ag an bfear so go háiride. Fad faogail dun an Maoir (fuid),

SEAGÁN.—Is baogal liom go bfuil fid go léir ar meirce. Maire féad ná bíd ag magad fúm act ceannuigid na cuaba uaim.

SÉAMUS.—Ní call duit na cuaba do díol anoir a duine choide; act ní cheideann tú go bfuil tú id' Maor. Do péidtigeamair an lá fá deired go ndéanfamaoir Maor de'n céad fear a diocfad trearna an droicid seo indiu. Tuga an céad fear agus nuair a beid na comairleóiri bailigte beid ré orm-sa an slabra do dul ort agus Maor do déanam díot.

SEAGÁN.—Ní hé seo lá na n-amadán an é?

RISTEÁRD.—Sé go deimhin acht is sinne na hamadáin agus Maor do déanamh deo' leicéid-se, beid an saogal mór ag magadh fúinn.

SÉAMUS.—Tá truthán agat leis is dóca.

[Sceartann siad go léir.]

RISTEÁRD.—Le bacach éicint ó Conntae Chláir na blátaige géire an eadh? Go bróthuid Dia orainn!

SÉAMUS.—Ní headh, acht éirt le giolla an ocrair aithiú! Ní bacach é, acht sheabaire d'fear gloide géarchúiseach acfuinneach; agus mara bfuil mire amuda go mór déanfaid sé a gnó go macánta.

[Éirgeann sochram mór taod chun bíod agus iompuigeann siad go léir siar a féachaint cad tá ann.]

SÉAMUS.—Ó tá Diarmuidín éugainn anois agus beid gleó againn; acht cad é an gnó atá aige de'n bansaille?

Tagann fear isteach ag tiomáint bansaille roimhe. Cuireann sé an bansaille n-a searamh agus féachann sé timcheall air.]

DIARMUID Ó RIAIN.—(ag féachaint ar Seagán) An é seo ar céad fear do thánig chugaib?

SÉAMUS.—'Sé. Cionnus a thaithigeann sé leat?

[Téigeann Diarmuid suas cun Seagáin agus crothuigeann se ó bathas a chinn go bonn a coise é agus é ag caint leis féin fá n-a fiachaib.]

DIARMUID.—Fuf! Agus an bfuil sib cun Maor do déanamh de'n bacach so?

FEAR.—Cad é seo, a Diarmuidín? Ceann der na bansaillib do bíod agat fad ó a' díol na sceadáin ata, an eadh?

[Sceartann siad go léir go spleódrach.]

DIARMUID.—Dailigid timcheall orm annsro go foil. Tá rud éicint agam le rád lib. (Téigeann sé suas ar an mbarraille agus osnaideann na daoine irtheach cuige.) Ba dóig le duine go raib sib go léir slán ar bur meamair. Ná fuil fior agaib go mait gur dein an tAtair Pádraig amadáin díb go léir agus gur leig sib dó dalla-púicín do cur ar bur súilib. Duine muinteardá dó 'read an bacach so. Nuair do géill sibse dó do cuir sé fior air.

SÉAMUS.—Cá bfior duit?

DIARMUID.—Táim suídte de im' choide irtig.

SÉAMUS.—Duille fá chuairim. Tá an traonnt id' dallad.

DIARMUID.—Ba cóir dúinn duine suimeamail a togad mar Maor agus gan éan-baint do beit againn le cúmrachán d'fear díolta sceab ná fuil fior ag éinne cad ar ar táinig sé.

SÉAMUS.—Ni'l fior ag éinne cad ar ar táinig tusa act com beag a mic ó, agus ba cóir go gcuimneóchta teanga sibialta id' ceann agus gan drochaoide do tabairt d'éinne. Nach fuil fear díolta na reuad com mait le fear díolta na sgadán?

RISTEÁRD.—Tusa atá ag tabairt an drochaoide uait anoir, a Séamuis.

DIARMUID.—Éirtid liom go fóil.

FEAR.—Ni éirtfimid leat nior fuide, a coigrichig.

FEAR EILE.—Tar anuas ar roin, a sliodarachain, nó caitfimid irteach 'ran abainn tú.

DIARMUID.—Deinid Mac de Riredáid De Búrc anndo agus beid fear breag ciallmar—

[Sceardann fiad uile.]

SÉAMUS.—Tá an cat ar an mála go glan anoir. Bí fior agam go raib rochuigad éicmt eadraib. Dein Riredáid na piléir, tá tusa dá gcaiteam dó.

DIARMUID.—(go nimneac) Tá tú deanig bréagac, a rairpín.

FEAR.—Ní rairpín é, act bitheamnac an té dubairt gur b'ead.

[Aroiigeann a maide cun Diarmuid do bualad. Beireann fear eile ar an maide. Tosnuigid ag bruigean.]

SEAGÁN.—(ag rith ireac eatorta agus ag labairt i ngut árd-glórac) Stadaid! Cuirid fior na maidí; ná tógad éinne anndo a lám i gcoinnid éinne eile agus ná bíod imrear ar bic mar geall orm-sa. Ní'lim-re ag cur ireac ar beit im' Mac. Do faoilear ar dtúir ná raib rib act ag magad fúm. Cídim anoir go bfuil rib i ndáirírid. Act tá ceirt agam ar an bfear so ar an mbarraille. An neortá dúinn cia an ciall ar éaluig tú leat i n-uair maird na hoidce ag teact anndo duit an céad uair?

[Féacann gac éinne ar Seagán agus ar Diarmuid. Glacann Diarmuid scannrad agus ní féidir leis freagra do tabairt ar Seagán go ceann tamaill.]

DIARMUID.—Ir léir dó, a daoine, go bfuair an fear so a léigeann ag teact anndo dó. Fuair sé cuiread, agus bí 'fior aige cad do bí ar siubal n-ar mearc.

SEAGÁN.—Ní fheagfa ar mo ceirt-re é fin. Tá ceirt eile agam ort anoir. An raib tú riamh ro' comhnuide i gCorcaig, nó an raib aithne agat ann ar fear darb' ainm Micheál O Cróinín?

[Chuireann Diarmuid go fmior. Tugann fé iarrfacht ar fud éicint a rádh, acht ní féidir leis focal do labairt.]

IAD uile.—Anoir, a Diarmuid, cad tá le rádh agat? Tá fé bodar balb anoir. Cia'n bé an fear i gCorcaig? Irl.

[Sgeineann Rirteárd leis ar an áit.]

SEAGÁN.—Tá ceirt eile agam ort agus beid mé réid leat annfoin.

DIARMUID.—(ag fcneadach) Nach gaol gairid do'n Athar Pádraig tufa? Nach head, a Rirteárd?

[Leigeann fiad gáire eile arta.]

SÉAMUS.—Do bailig Rirteárd leis nuair do connaic fé i gcruad éar tú.

DIARMUID.—Droch fad air agus an bfuil an biteamnach imtigte tar éis mire do gríorad cun an imneas ro do cur ar fiubal arís? Druidid amach uaim go nagaid mé fíor ar ro.

[Dhireann tóin an bapaille agus tuiteann Diarmuid irtead ann. Chomann gach éinne ag gáire go donnmar.]

SEAGÁN.—Ir baogal liom go bfuil an bapaille úd ag leigint thid.

SÉAMUS.—Cia'n diogbáil, ni'l ann anoir act driodar.

[Cuireann Diarmuid fuar a ceann agus féachann timcheall air go himnideach.]

DIARMUID.—Sgaoilid amach mé agus ní diubhraid mé pioc thiobloide dib fearta.

SEAGÁN.—Caithfimid fineál do chur ort fula leigfimid chun riubail tú mar geall ar an gcoillíd do chur tú ar bun annfo indiu. Agus anoir, a táim im' Maor nó geall leir, órdhuigim agus fógraim go gcaithfid tusa dá fichid gini do thabairt dom-sa le h-agaid bochtán na Cathrach mar b'é rin an méid airgid do goid tusa—a Mhicíl Uí Chróinín—o bainthreabhaig bocht i gCorcaig rul ar táinig tú go Luimnig ar dtúir.

[Foluigeann Diarmuid é féin inr an mbarraille arír.]

IAD uile.—Amach leir an airgead. Comairid amach é, fril.

[Caitheann Diarmuid a frarán cuca.]

DIARMUID.—Díod an frarán agus a bfuil ann agaib, act fgaoilid amach mé.

SÉAMUS.—Doirtid amach an driodar úd.

[Leagann fiad an barraille ar a taoib agus tagann Diarmuid as leasaoáil ar.]

SÉAMUS.—Féach ar airiu! Nach beag an fcóip atá faoi anoir!

[Éirigeann Diarmuid agus fuigeann fé leir gan focal agus gach éinne as fgeartaigil 'n-a diaid.]

SÉAMUS.—Tá torthugad maith déanta agat indiu, act cad ir ainm duit?

SEAGÁN.—Seagán O Concabair.

SÉAMUS.—Anoir, a Seagáin Uí Concabair, tá fé orim-fa an flaithfa fo do chur ort chun feilbe na

Cabhaig mar adéarfá do tabairt duit. Ach caithfidh tú gealladh a tabairt go bhfanfaidh tú linn ar feadh trí bliadhan, agus ná déanfaidh tú dearmad ar éan dualgas nó éan-chomaoinn dlisteanach a beidh ort, agus gan éan-bhaint do beith agat leo' muinntir féin ar feadh na haimsire sin.

SEAGÁN.—(ag cur suas a lámh) Beidhim mo mhionna agus mo mhóide dílis agus tugaim an ghrian, an gealach agus an gaoth aith, go bhfanfaidh mé lib ar feadh trí bliadhan, go ndéanfaidh mé mo ghnó gan cam, gan claon, go seóimhlionfaidh mé gach dualgas a beidh orm, agus ná beidh baint ar bith agam lem' muinntir féin ar feadh na haimsire sin.

[Cuireann Séamus an fladhna ar ghailmh Seagáin. Leigeann na Caiptínidhe gáir áthais arta; bailigeann siad timcheall ar Seagán, agus choisceann siad go léir lámh leis.]

SÉAMUS.—Is maith an obair lae atá déanta againn inniu, agus go n-éirge—

FEAR.—Acht cé'n'dó é seo chugainn anois?

[Féachann siad go léir thearna an thoighidh.]

FEAR EILE.—Tá duine éicint gortuighte nó marbh.

[Tagann ceathar fear ar an thoicheadh agus fear marbh acu ar shínteán. Leagann siad ar an mbóthar é.]

SÉAMUS.—Cad tá annsoin agaibh?

NA FIR.—Fear báidhte. Fuaireamair ar bhruach na habhann é.

SÉAMUS.—Ní feadar an bhfuil aithne againn air.

[Áithuigeann sé cúinne an bhaithlín atá ar an scorpán. Thuigeann Seagán isteach i n-aice leis, acht ní tuirce nochtar agaibh an fir báidhte ná glacann sé seanmhadh.]

SEAGÁN.—Comhairge Dé cugainn, acht féach cia tá ann—Séamus Geanncach! A Dia mhóir na bpeacht, agus cad do chuig annso é? nó cad d'éirigh dó?

SÉAMUS.—Duine muinteartha duit an ead?

SEAGÁN.—Go ndeimid Dia trócaire air, ní head, acht namhaid agus namhaid nimhneach leis—go maidid Dia dó a peacaide.

SÉAMUS.—Ámen; acht ní call dúinn an iomarca bróin do beit orainn. Tógaid lib an corp so (árduigeann siad é agus imtigeann siad), agus tá sé com maith dúinne beit ag gluaiseacht go Tig na Catrach anoir.

SEAGÁN.—Fan! Da cóir anoir, ó tá mise im' Maor agaib, go mbead comhairle féidte agam. Tógfaid mise fcuab mar comhairle dom' féid. (Tógann sé fcuab 'n-a láimh.) Gach uair a leagfaid mé fúil air cuirfid sé i gcuimhne dam go rabar bocht dealb tamall dem' faogal; ní beid an iomarca mórchúise nó an iomarca mórdála ag gabáil dam annsoin; agus rud eile, cuirfid sé i n-iumhal dam an falachar do feachaint i gcomhnuide. Seo dimis a gluaiseacht.

[Tagann piobaire i dtosach an trluaig agus imtigid—Seagán agus a fcuab ar a gualinn aige. Nuair táid imtigte tagann brigid ní hoc éirige.]

BRIGID.—D'éirig gach éan-rud mar adubairt mé. Do dein Seagán a gnó go háluinn. Agus nách é Séamus Geanncach do cuir an cadp-báir air féin go glan. Cugar fá ndeara an lá do táinig sé cugam

ag féachaint an raib éan-daoghal go marbóghadh Seaghán é gur duine deagh cainnteach, cam-intinneach, doicheallach, droch-aigeanntach, dúr-chroidheach do bí ann. Do bhíodar dá fichid gimí de rud ar chughar an t-eólas dó, mar bí fíor agam go raib airgead go fairsing aige agus go raib roinnt de ag tearcáil ó Mhóin. Ir iongantach nár fcoilt ré le feirg nuair dubhairt mé leis gurb' é féin an namhaid ba mó do bí aige. Do chuir ré a cor ann go glan nuair do chuaidh ré iarrtach ar an triúghe do bhaint de Seaghán. Acht tá ré go dtaingean fá ghlas, agus fanfaidh ré ann go ndéanfaidh ré aithrighe. Ní feadar cad tá ar siubhal anoir. (Tógann sí amach an gloine agus féachann sí trío.) Go breagh! go breagh! Seadh, buailfidh mé isteach a' féachaint cionnus tá siad san mbaile mór.

BRAT ANUAS.

Sníom a trí.

[Áit.—Cirteán compóirdeach i dtig feirmeóra um Shrathnóna.

An Sléas.—Mar do bí ré ra céad sníom, acht amáin go bruil an triorsán níor fearr.

Mór ní bhiain as cniotáil ra cúinse coir teineadh.]

MÓR.—(As caint léi féin). Is baogal liom ná fuil éan-amharc acht go bruil Seagán bocht marb; agus má tá go ndeimid Dia trócaire air. Tá ré imtigte uaim anoir trí bliadna go dtí seo an lá indiu agus irtig ná amuig i n-áird ná i bránaid ní bruaireamair dárc ná tuairire air féin nó ar Séamus Seanncach ó Forn. Acht ní feadair ar talamh an domhain cad d'éirig do Séamus.. Bí ré go minic im' ceann agam (stadann rí de'n cniotál agus féachainn rí timeallt uirri go cruit-eaglach agus labhrann rí go hiosal) go mb' féidir gur cuir Seagán lámh ann; acht ní déarfainn é rin leis an talamh. D'fearr liom mile uair go mbeadh ré marb má bí an scéal mar rin. Acht cad atá mé a' rádh, ní fuil baint ar bit aige le Séamus, ní chreidfinn ó'n fagart go fuil—"is geal leis an briac dub a gearrcach féin"—maire gneadach cugat mar fnádad—agus má tá Seagán bocht 'n-a beatairb nár leigid Dia go bfagairb mire bár go bfeicfid mé arir é. Tá fnaidim na péirte déanta agam de'n trnát ro. Mo chead

ɡeaṛ aɡuṛ mo ión ṫóiɡṫe, ḃí ṛaoɡal cṛuaiḋ aiɡe ṛ ṫcúiṛ a óiɡe, aɡuṛ anoiṛ nuaiṛ ṫo ḃeaḋ ṛonaṛ an ṫṛaoɡail oṛainn ɡo léiṛ ní'l ṛé aɡam. Act an í ṛeo Caiṫlín?

[Ouine uaṛal iaṛacṫa iṛṫeaċ].

Ouine uasal.—Ḃail Ḋé oṛaiḃ annṛo.

Mór.—Ɡo maiṛiḋ ṫú i ḃṛaṫ a Aṫair (aɡ éiṛɡe aɡuṛ aɡ uṁluɡaḋ ḋó) aɡuṛ Ḋia ḃeaṫa ċuɡainn. Ná ṛuiḋṛiḋ ṫú a Aṫair.

Ouine uasal.—Ó ní ṛaɡaṛṫ mé i n-éan-ċoṛ, a ḃean a ċṛoiḋe.

Mór.—Ɡaḃam páṛḋún aɡaṫ, a Aṫ—— a—— a Ḋoċ—— a Ḋoċtúiṛ, ní'l an ṛaḋaṛc aṛ ṛóɡnaṁ aɡam, maṛ ṫá an aoiṛ aɡ ɡoilleaṁaint oṛm. Suiḋ, a Ḋoċtúiṛ (cuiṛeann ṛí caṫaoiṛ i ɡcóiṛ ḋó).

Ouine uasal.—Ḋo ḋeiniṛ ḋeaṛṁaḋ aṛíṛ maṛ ní ḋoċtúṛ mé.

Mór.—Ó ṁaiṛe, ṛéaċ é ṛin anoiṛ! Ɡaḃam páṛḋún aɡaṫ aṛíṛ,a Aṫ—— a Ḋoċ—— a Ċaṛṫaoin, maṛ ní'l an ioṁaṛca ṫaiṫiɡe aɡam-ṛa aṛ an ṛaoɡal maṛ iṛ ḃean ḃoċt ṛimpliḋe ḋe'n ṫṛean aimṛiṛ mé.

Ouine uasal.—Ná cuiṛ ṫú ṛéin ṫṛí ná ċéile maṛ ɡeall oṛm-ṛa, a ḃean ċṛoiḋe, ní caṛṫaon mé act an oiṛeaḋ. Suiḋ aɡuṛ——

Mór.—Ṁaiṛe, ní'l aiṫinc aɡam oṛt, a Ouine uaṛail.

DUINE UASAL.—Is ar éigin go bfuil aithne agam orm féin anois; ach nedfaidh mise duit cad do chuig annso mé. Do thángar a' féachaint a' bfágfá isteach anocht mé.

MÓR.—Cad do bearfadh má fágfainn má tá gábhadh agat leis. Nior dúnar mo dorsa riamh fós i gcoinnibh éinne ná mó láimh ach an oifead mar ni bfaghann doras dúnta ach láimh iadsa; agus féach, a duine uasail, tá rud éicint id' dheallramh a choisgeann mo chroidhe agus tá fáilte fómhat; ach tá faithchios orm ná fuil an áit seo oifeamhnach do duine uasal deas' leithéid sé.

DUINE UASAL.—Déanfaidh sé an gnó go hálainn agus beidh mé fá comeoinn mhóir agat. Bíodh ag teacht ag marcaigeacht ó inis agus do ghoistuig an capall a chrub ar cuma éicint agus b'éigin dam é d'fágaint i mbothán ar thaobh an bóthair.

MÓR.—Mhaise, go bróistidh Dia orainn! a' mbeidh leat éan-rud le n-ithe mar is dócha go bfuil tú tnáidhte.

DUINE UASAL.—Ni'l tart ná ocras orm, go raibh maith agat; má theastánfaidh tú m'ionadh codalta dam beidh mé fásta.

[Tagann Caitlín isteach agus nuair chonn sí an duine uasal tagann iongantas uirthi agus iompuigeann sí riar arís].

MÓR.—Gabh i leith annso, a Chaitlín. Beidh an duine uasal so ag fanacht annso anocht. Do ghoistuig

a ċapall a ċrúb agus d'éigin dó teaċt ċuigainn ag iarraid lóirtín i gcóir na hoidċe.

CAITLÍN.—Tá fáilte romhat, a Duine uasail.

DUINE UASAL.—Go maire tú i dtaobh, a ċailín mhaiṫ. An í seo d'ingean-sa, a dean a tige.

MÓR.—Ní hí, acht mara'd an dutúir do dead sí mar ingean agam fad ó.

DUINE UASAL.—Ní feadair a' mbeadh éan-mhaiṫ damh-sa a beiṫ ag féaċaint n-a diaid.

MÓR.—(ag gáire) Ní beadh, ir baogal liom.

DUINE UASAL.—Do ċiuibhrainn faogal bheag dí.

CAITLÍN.—Dá dtagadh Rí Sasana ċun an coróin do ċur ar mo ċeann, ní bhirfinn mo gealladhaint.

MÓR.—Tá sí gealltá le mac damh-sa, a Duine uasail, le fada; acht tá sé imṫigṫe uainn le trí bliadna.

DUINE UASAL.—Agus cad é an fóirt duine é ċailín ċom dearg, slaċtmhar, daċaṁail, d'fágaint gan í do póraḋ le trí bliadna?

CAITLÍN.—Slámáruide, binn-béalaċ 'read an duine uasal so, ir baogal liom. Naċ milir a labhann sé le ċailín tuaṫaċ, dar leis féin; tá taiṫige mór aige ar blaḋaireaċt, ir dóċa agus ir dóigh leis go bfuilmid-ne annso go han-simplide acht d'féidir go bfuilmid ċom gearċúiseaċt leis féin, féaċ anoir!

MÓR.—Ó bó! bó! ná bí droċ-mhúinte, a Ċaitlín, ní dubairt an duine uasal éan-fuid ar an driġe—ní ag magadh fúinn atá sé.

CAITLÍN.—Ba deas an mhaith dó é.

MÓR.—Ag déanamh fuilt eadrainn féin do bí an duine uasal.

DUINE UASAL.—Leis dí féin: is maith liom an fhiosrad fom d'feirceint innti agus tá fúil agam go dtiocfaidh do mhac a-baile cúichi go gairid.

MÓR.—Támuid ag brath air gach nóimint, acht féach a duine uasail, tá an reomra i gcóir annsa, acht is baogal liom ná faigidh tú an iomarca codlata anocht mar beidh finnce annsa againn ar ball.

DUINE UASAL.—Níl fonn codlata orm cé go bfuilim tuirseach go leór. Luighfidh mé fíor go ceann tamaill, agus má tiubhraidh fiú-fé cead dam ba mhaith liom beith láithreach mar is fada ná feaca finnce Gaedealach.

MÓR.—Beidh míle fáilte romhat: reo é an reomra agus tá fúil agam go mbeidh tú compórdach ann.

DUINE UASAL.—Go raibh míle maith agat.

[Imtigeann an duine uasal].

MÓR.—Nach gráthmhar an duine uasal é, a Caitlín. Ní feadair cad ar é nó cá bfuil fé ag gabáil! Ní coigcríoch nó bodach é pé ar domhan é.

CAITLÍN.—Ní feadar-re féin cad é an fórt duine é acht tá an teanga go han-mhilis aige go háirithe agus níor féadar gan é fm d'innsint dó; att ar a fon fein do léim mo chroide irtheach im' béal nuair do labair fé liom.

[Rithean sí go dtí an dorus agus féachann sí amach.]

MÓR.—'Seaᵭ, cia tá ann?

CAITLÍN.—Ȝeaṙṙóiᵭ Ðe Ðaṙṙa atá ann, aȝuṙ a ṗiob fá n-a aṙcaill aiȝe. Ðeiᵭ oiᵭċe aeṙeaċ aȝainn anoiṙ.

MÓR.—(aȝ oṙnuiȝiᵭ) Ðeiᵭ, má ṫaȝann Seaȝán, maṙ tá an ᵭuṫaiȝ ȝo léiṙ i n-éin-ᵭtiȝ le Ȝeaṙṙóiᵭ.

[Ðuaileann Ȝeaṙṙóiᵭ iṙteaċ aȝuṙ ȝneim aiȝe an láiṁ ȝaṙṙúin. Taȝann ṙcata ᵭuaċailli aȝuṙ cailíní iṙteaċ n-a ᵭiaiᵭ.

ȜEARRÓIᵭ.—Ðail Ðé annṙo.

MÓR.—Ðia ᵭeaṫa ċuȝainn, a Ȝeaṙṙóiᵭ, aȝuṙ ȝo maiṙiᵭ ṫú i ᵭṙaᵭ. Slán iomlán leiṙ an aimṙiṙ atá imṫiȝṫe. Ðia ᵭeaṫa ċuȝainn, a ᵭuaċailli aȝuṙ a ċailíní. Suiᵭiᵭ. (Suiᵭeann ṙí ṗéin).

CAITLÍN.—Céaᵭ míle ṗáilṫe ṙomaṫ, a Ȝeaṙṙóiᵭ.

ȜEARRÓIᵭ.—Aȝuṙ a Ċuaiċín Ðáin an ṫSléiᵭe cia an ᵭail atá oṙṫ-ṙa. Ðṙuil éin-ṙcéal ṙóṙ ó Seaȝán aȝaiᵭ?

MÓR.—Tá ṙúil aȝainn leiṙ ȝaċ éan-nóimintᵭe.

ȜEARRÓIᵭ.—Ða ċóiṙ ȝo mᵭeaᵭ. Ðeiᵭ ṙé annṙo ȝo ȝaiṙiᵭ maṙ tá ṙcéal aȝam-ṙa uaiᵭ.

MÓR.—(aȝ ṗneabaᵭ ṙuaṙ ȝo háiᵭéiṙeaċ) Molaᵭ ȝo ᵭeó le Ðia, aȝuṙ ṙlán an ṙcéaluiᵭe; aċt caᵭ é an ṙcéal é?

ᵭUAĊAILL.—Aȝuṙ cá ᵭṙaca ᵭuṙa Seaȝán, a Ȝeaṙṙóiᵭ.

ȜEARRÓIᵭ.—Cé hé an ṙomaċán úᵭ ᵭ'ṗiaṙṙuiȝ ᵭe Ðail cá ᵭṙaca ṙé Seaȝán?

AN ᵭUAĊAILL.—Ní ċun maȝaᵭ ᵭo ᵭéanaṁ ṗúṫ

do cuireas an ceirt ort, ir amhlaidh do deineas deanmad, act cá'r carad Seagán ort?

Gearróid.—Do tug tú an carad ceart do'n ceirt anoir; act nior carad Seagán orm-sa i n-éanchor. Nuair do bior féin agus Páidín ag teacht i leit annso do buail fean-bean umainn ar an mbóthar —cia an áit i rúd, a Páidín?

Páidín.—Le hair Páirc a' Leara.

Iad go léir.—Le hair Páirc a' Leara an ead?

Gearróid.—'Sead. "Bfuil tusa ag dul anonn go tig Móire ni Briain, a Gearróid?" ar sise. Bi m'ainm aici go cruinn. "Táim," arsa mise. "Abair léithe," ar sise, "go bfuil Seagán ag teacht a-baile anocht." Ni raib nior mó ann agus d'imtig sí léithe.

Mór.—Ni feadair cia bi ann! An raib éan-aithint agat uirthi, a Páidín.

Páidín.—Ni raib, agus tá aithint agam ar gach éinne inr na trí paróistíb, nó geall leis.

Buachaill.—Agus an dóig leat, a Páidín, gur duine raogalta do bi ann?

Páidín.—Go deimhin féin, ni raib éan-coramhlacht aici le sprionad; act ir ait an rud é nuair bi sí imtigthe amach corainn d'iompuigear siar a féachaint a n-aithneóigain ni agus ni raib pioc di le feircint. Bi sí imtigthe mar do sluigfead an talamh í.

Mór.—Comraige Dé cugainn.

[féachainn na cailíní go crith-eagla ar an bruinneóig agus ar an nuorar.]

GEARRÓID—Ceann der na Daoinib Maice do bí ann go cinnte.

CAITLÍN.—Agus a bhráthair cá mbeagaid sí—irteach sa liop an ead?

PÁIDÍN.—Ní head, cuaid sí siop an bótair.

CAITLÍN.—Agus d'imtig sí ar do sadairc.

PÁIDÍN.—Do cuaid, mar bí cor cam san mbótar.

[Sceantann siad go léir arís.]

MÓR—An rud atá im' aigne cugat-sa, a Páidín, nach tú do bain an geit asainn.

GEARRÓID—Ní hí an céad uair í; act éirig amach, a buachailli, agus bainid an díomaointeas d'bur gcnámaib.

[Cuireann Gearróid na piobaí i gcóir; éirgeann na buachailli agus na cailíní amach ar an urlár. Téigeann Caitlín a' rince le buachaill óg agus fearann siad go díreach ór comair dorais an treomhaid 'n-a bruil an duine uasal sarachta. Tagann Seagán na Scuab amach, agus fearann sé a' réachaint ar na rinnceóiribh. Nuair tá an rince críochnuighte rugann Caitlín rá ndeasa é agus leigeann sí scread airde.]

CAITLÍN.—A Mhór, a Mhór! réach, airiú! Seagán!

MÓR.—Míle molad le Dia! Dia beata agus céad míle fáilte romat a-baile dod' tig féin a tairce.

[Riteann Mór agus Caitlín suas cuige agus cuireann siad arsaon a lámha timcheall air. Dailigeann na buachailli agus na cailíní irteach air cun fáilte do cur roimhe, cuid acu ag gáirde agus cuid acu ag gol.]

SEAGÁN.—Nior deinear dearmad ar mo gealladhnaint, a mháthair.

MÓR.—Nior deinir, a chroide. Bí 'siop agam go dtiocfá dá mbeitheá id' beatáid i n-éan-cor.

GEARRÓID.—Dia beaca a-baile cugainn anir, a Seagáin.

SEAGÁN.—Go maiṁid tú i bfad, a Gearróid, agus cionnus tá tú? (Suideann sé.)

GEARRÓID.—Maise, meadónac. Ni'l éan-mhaic i beit ag Gearrán.

CAITLÍN.—Agus an tusa an duine uasal, a Seagáin?

SEAGÁN.—Is mé; fuaras an trean-culaic so istig agus cuireas orm é an nóg go gcuirfinn criocc ceart leis an gcleas d'imreas oraib.

MÓR.—Da fuaire an mac tú i gcomhnuide, a Seagáin; acc táim fice bliadain niog óige ó tá tú ag baile anir agam; acc niog deinir iongantas an bit de go bfuilmid ins an trean áit an air anir. (Suideann sí.)

SEAGÁN.—Niog deineas, mas ir deacair iongantas do cur orm anoir; agus fuid eile, tá 'siog agam le trí bliadna go bfuil Séamus Gearncac marb.

LAD MILE.—Séamus Gearncac marb! Cad dein tú? Comraige Dé cugainn, sri.

MÓR—Agus tá Séamus marb. Go ndeinid Dia trócaire air, cé gur dein sé éagcóir mór orm-sa.

SEAGÁN.—Tá sé marb, mas do connacas féin a corpán. Do baidead san tSionnain é.

GEARRÓID.—Acc ní feadair cad do tug com fada sin sior é. Bi sé ar a meamhair ir dóca. Acc,

a Seaġáin, níor innir tu dúinn cá raib tú an fad do bí tú imtiġte. Ir dóċa ġur fiuġail tú an domhan mór.

SEAĠÁN.—Níor ċuadar níor ria ná luimneaċ.

LAD UILE.—Ná luimneaċ an eaḋ? Ċom ġairid rin dúinn. A maġaḋ tá ré, gil.

ĠEARRÓID.—Agus cad é an ġnó do bí ar fiuġal agat annroin, a Seaġáin?

SEAĠÁN.—Bíor im' Mhaor ar an gCaṫair ar feaḋ trí bliaḋan.

[Sceartann riad ġo léir a' gáirdeċe.]

LAD UILE.—A' maġaḋ fúinn atá ré. Maor luimniġe an eaḋ? Éirt leir airiú! gil.

SEAĠÁN.—Deamhan focal bréiġe inr an méid rin.

MÓR.—Ní beiḋ deifeaḋ le miorbúiltíḃ ġo bráṫ, agus cionnus ar éiriġ ré ġo ndeineaḋ Maor díot-ra?

SEAĠÁN.—Neoraiḋ mire díḃ an ċéal anoir agus mo lámh díḃ aċt cuirfiḋ ré iongantar oraiḋ.

[Bailiġeann riad irteaċ air ag éirteaċt leir ġo haifeaċ.]

SEAĠÁN.—An lá úd d'fáġar an tiġ ċall trí bliaḋna ó foin do ċuaiḋ tusa agus Caitlín amaċ agus d'fáġ riḃ mire irtiġ im' aonar 'nḋur ndiaiḋ.

CAITLÍN.—Cuimhniġim air rin ġo maiṫ.

SEAĠÁN.—An fad do bí riḃ amuiġ cia ḋuailfeaḋ irteaċ cuġam aċt Driġid ní Mhoċ Éirġe—

MÓR.—Driġid ní Mhoċ Éirġe! an ḃean fada. Ní raiḃ éan-ḃaint agat léiṫe, a Seaġáin.

SEAGÁN.—Leig dam féin agus ná bí ag cur an scéal thí n-a céile orm. Do tug sí fa ndeara go raib buaidirt éicint orm agus do tarraing sí amach buidéilín do bí n-a póca aici agus d'féach sí thío. Timcheall an taca sin do cuir muinntir Luimnige amach le n-a céile mar gheall ar mhaoirseacht na Catrach agus bí clampar mór ar siubhal ann. Do léig Dhiaidh gach éan-sud amach fé mar do bead sí ag féachaint air. Nuair biodar cuirseach de'n bhruighean deineadar péidteach agus foghruigheadar go ndéan-faidís Maor de'n chéad fear a thiocfad thearna Droichead Tuad Mumhan chúca ar maidin áirithe. Da mire an chéad fear agus do deineadh Maor díom ar an droichead mar bí saoithe na Catrach bailighthe ann romham.

MÓR.—Buidheachar mór le Dia acht féach é sin anois.

CAITLÍN.—Agus a Thighearna Maoir cia an chall nár cuirir scéala chugainn?

SEAGÁN.—D'éigin dam dearbhughadh ná cuirfinn scéala a-baile go mbeadh mo chéadna caithe agam ann.

SEARRÓID.—Agus i dtaoibh Séamuis Sheanncaigh a Seaghán.

[Buaileann Séamus Seanncach isteach, agus searann sé as éisteacht leo. Ni thugann éinne fá ndeara é.]

SEAGÁN.—Ó sead, an fad do bíor ar an droichead an maidin do deineadh Maor díom do tógad fear

báidte ar an abainn. Do bailigeamair go léir timceall air agus cia bí ann act Séamus Geanncac.

MÓR.—Act cad do tug ann é ni feadair? D'uatbárac an bár a fuair fé.

GEARRÓID.—Ni déanfaid Séamus Geanncac an iomarca díogbála díb fearta.

SÉAMUS.—Ni déanfaid, tá an fírinne fan méid fin agat a Gearróid.

[Iompuigeann fiad go léir a féacaint cia tá ann.]

MÓR.— A Tigearna na Trócaire! Féac! féac! rpriod Séamuir Geanncaig!

[Glacann na cailini ceannfiad. Ricéann fiad annfo agus annfúd caod éiar de fna buacaillid. Preabann na fir 'n-a fearaim agus féacainn fiad le hiongantar ar Séamur. Dfuideann Seagán anonn cuige.]

SÉAMUS.—Ná díod ceannfiad ná faitcíor ar dic orraid, mar ni rpriod i n-éan-cor mé. Táinig mé anocht cun maiteamnar d'fagáil uait-fe, a Mór, agus uait-fe, a Seagáin, mar geall ar an éagcóir do deineadr orraid aradon. Tá aicméala orm anoir; act do díolar ar go trom agus go géar, agus tá aitrige déanta agam. Díor i bpriorún le trí bliadna.

IAD GO LÉIR.—I bpriorún, i bpriorún le trí bliadna! Cionnur ar éirig fé rin? 7rl.

SEAGÁN.—Agur cé'r d'é an fear báidte?

SÉAMUS.—Leig dam go póil. Díor ag éirteact le Drigid Ní Moc Éirge nuair do bí rí ag caint leat

an lá úd. Díol fanntaí i gcomhnuidhe agus dubhar liom féin go mbainfinn an tríghe díot. Cuadar amuga ar an mbótar agus do gabadh mé mar geall ar duine éicint do mharbugadh. Cuireadh ór comhair an bpeitiúm mé, acht ni féadfadh an coirte teacht ar éan-focal. Cuireadh riar mé arís agus arís eile, agus ir baogal liom go mbeinn caillte mara'd gur táinig bean beag cun riadhuire do tabairt im' taobra. Dearbuigh rí go raib aitint aici orm-ra agus ar an marbtóir, go rabhar an coramhail le céile, acht bi oidhgh a coire deire caillte ag an marbtóir agus gur báiteadh ran tSionnain é. Ni raib níor mó ann. Scaoileadh amach mé láithreach.

SEAGÁN.—Agus cé'r b'í an bean beag?

SÉAMUS.—Brígid ni Mhoc Éirge.

IAD GO LÉIR.—Brígid ni Mhoc Éirge.

[Tagann Brígid isteach.]

BRÍGID.—Cia tá 'tráct orm-ra annso? Seadh, Séamur Geanncach. Agus Seagán na Scuab ag baile arís. Níor péidtig an baile mór leat ir dóca. Acht cad do tug annso tusa, a Séamuir?

SÉAMUS.—Táinig mé cun maitheamhnar d'fagáil ó Mhór agus ó Seagán annso.

MÓR.—Agus geobaidh tú é, a Séamuir.

GEARRÓID.—Ni déanfainn dabt díot, a Mhór.

SEAGÁN.—Seadh, agus tabairfimíd an teach beag tall agus an garradha dó an fuid a mairfid sé.

SÉAMUS.—Níor tuilleas an méid sin—mo beannacht, má tá éan-maith ann, agus beannacht Dé oraib go léir.

[imtigeann Séamus.]

BRIGID.—Ní'l an iomarca mórchúise ag gabáil do indiu. Acht innis dam a Seagáin, bfuil an gnó caitte i n-áirde ar fad agat i luimnig?

SEAGÁN.—A mbaile féin tá, fuaras mo dáoitint de agus bíor ciapta aca. Sead ó táinig sur táinig mé slán a-bailę ni bainfid mé a tuillead le falacas na Catrac. Ní'l éan-gno ag duine macánta annsúd mar tá gach éinne ann a'tocras ar a ceirtlin féin—fear annso a' féacaint cionnus a cuirfeas sé fear tall síos; fear eile a'féacaint cionnus a déanfad sé airgead go bog—marlad agus droch-aoide ar siubal ó maidin go hoidche. D'feárr liom éan-lá amáin ar taoib Coillain ná céad bliadain annsúd agus ó táinig mé saor ar (Sineann sé amac a dá lámh do Caitlin agus glacann sise iad), fanfaid mé annso le Cuaicín Dán an tSleibe, an cailin ná leigfead do sí Sarana coróin do cur ar a ceann, agus caitfimid saogal sonarac i bfocair a céile ón lá so amac.

BRAT ANUAS.

M. H. GILL & SON'S NEW PUBLICATIONS.

Pagan Ireland. By Eleanor Hull. 3s. 6d. net.

In the Celtic Past. Stories by Ethna Carberry. Paper 1s.; cloth, 2s.

Leabhar an Athar Eoghain. By Agnes O'Farrelly. Fully illustrated. Boards, 5s.; cloth, 7s. 6d.; edition de luxe, 15s. net.

Abhráin atá Leagtha ar an Reachtuire. Collected and edited by Douglas Hyde, LL.D. Net. 3s. 6d.

Lectures on the Irish Language Movement. Delivered under the auspices of various branches of the Gaelic League. By Rev. P. S. Dinneen, M.A. 6d. net.

Sirte Suairle. Drámá leis an Athair Pádraig Ua Duinnín. 6d. Net.

Saoghal i nÉirinn. Leis an Athair Pádraig Ua Duinnín. 9d. Net.

Pleusgadh na bulgóide. Leis an Craoibín Aoibhinn. With Translation and Notes. 6d. Net.

Mion-Cainnt Sceite. Le Éamonn Ó Donnchadha. 2d.

Select Poems of James Clarence Mangan. 4d.

Irish Plays. By W. P. O'Riain. *In the Press.*

For the Old Land. By Charles Kickham. 3s. 6d. net.

Irish Readings. Edited by T. D. and A. M. Sullivan. Vols. 1 and 2 in one volume. Cheap edition. 1s.

Scenes and Sketches in an Irish Parish; or, Priests and People in Doon. By a Country Curate. Third edition. Paper, 1s. 6d.; cloth, 2s.

Catalogues post free on application.

M. H. Gill & Son, Ltd.,

BOOKSELLERS & PUBLISHERS,

DUBLIN.

New Gaelic League Publications.

ORIGINAL IRISH PROSE

An Doctúir. A Comedy in Two Acts. By James O'Heirn. Paper, 6d.; by Post, 7d.

Focla Gnóta 7 a Gcora Cainte: Technical Terms and their Usages. Compiled by Thomas Concannon. 3d.; by Post, 4d.

Deirc Feasa Ó'n dTuaiṫ—J. J. Doyle's Great Book, 2s. 6d. By Post, 2s. 9d.

Mion-Comráḋ—Thomas Concannon's Phrase Book, 1s. By Post, 1s. 2d.

An Duaiceasa.—A Collection of original short stories. By Patrick O'Shea (Conán Maol), with full Vocabulary and Notes. Paper, 1/6; Cloth, 2s.; Leather, 2/6. Postage, 3d. extra.

Sgeann na Gaeḋilge.—Humorous Short Stories. By Henry Morris. Part III., 1d By Post, 1½d.

Caoṁ Gaḃa—A Humorous Tale of Kerry Life. By J. J. Doyle. 1d. By Post, 1½d.

Duḃaltaċ Mac Firḃiriġ.—A Biographical Sketch. With Notes and Vocabulary. By Owen Naughton. 2d. By Post, 2½d.

Eaċtra Iomnoċtáin.—A Fenian Tale. Edited by O J. Bergin and J. MacNeill. 1s. 6d. By Post, 1s. 8d.

Gaṫair Conroi agus Sgéala Eile.—Short Stories by Séamus Ó Duḃgaill (J. J Doyle), Oireachtas First Prize Volume. 1902. Paper 9d. Postage, 1d. Extra.

An Gioblaċán.—A Novel dealing with the Land War. By Thomas Hayes. Paper 1/3; Cloth, 1/9; Leather, 2/3. Postage 2d. Extra.

Oireachtas Proceedings—Fionn agus Lorcán 7rl. Folklore, First Prize Collection, Oireachtas, 1901. By Connor O'Muimhneacháin. Paper 9d. Postage 1d. extra.

An Céad Léiġeoir Gaeḋilge.—First Irish Reader. 2nd Edition. With words at the heads of the lessons Englished, 2d.; by post, 2½d.

Na Trí Príseáin.—A short story by P. O'Leary. With Vocabulary and notes. Price, 1d.; post free, 1½d.

IRISH MUSIC.

An Lonnuḃ.—A Collection of Traditional Songs, with Staff and Tonic Sol-Fa Notations. Selected and Arranged by Margaret Hannigan and James Clandillon. Paper, 1/-; by post, 1/1.

An Cruitire (The Harpist).—A Collection of old Irish Airs arranged for the Harp or Piano. By Owen Lloyd. 2/6; Postage, 2d. extra.

IRISH POETRY.

Amhráin Choilm de Bailis: Songs of Colm Wallace, with full Vocabulary; and also Life of the Poet, in Irish and English. 9d.; by Post, 10d.

Dánta Piarais Feiritéir.—The Poems of Pierce Ferriter, with Life of the Poet, Introduction, and Vocabulary. Edited by Rev. P. S. Dinneen, M.A. Paper, 1s.; Cloth, 1/6; Leather, 2s. Postage, 3d. extra.

Full Catalogue on Application to

MANAGER, BOOK STORE, GAELIC LEAGUE, 24 UPPER O'CONNELL STREET, DUBLIN.

THE BORROWER WILL B
AN OVERDUE FEE IF THIS
RETURNED TO THE LIBR
BEFORE THE LAST
BELOW. NO
NOT

Widener Library
3 2044 077 697 985